



Kompleks zamkowo - pałacowy/Schloss - und Palais - Komplex

Wprowadzenie

PL

*Północna część Gminy Żary zaskakuje różnorodnością. Rozległe pola, stateczne lasy, zapomniane aleje owocowe, dumne kościoły, ruiny młynów, stare aleje dębowe, zagajniki pełne zwierzyny. Tu znajdziesz to wszystko jeśli wysiądziesz z auta i pojedziesz z nami rowerem z Żar do Dąbrowca. Poprowadzimy cię szlakiem pełnym krajo-
brazów, szlakiem pełnym historii i przyrody. Jedź z nami!*

Żary



Park miejski/Stadtpark

Miasto historycznie należące do Dolnych Łużyc liczące blisko 40 tys. mieszkańców, stolica polskich Łużyc. Nazwa Żara pojawia się pierwszy raz w roku 1007 w kronice biskupa Thietmara. Prawa miejskie Żary otrzymały w 1260r. Z czasów średniowiecznych pozostał historyczny układ urbanistyczny starówki.

Zwiedzanie miasta można rozpocząć krótkim spacerem wzdłuż historycznych murów. Wąskie uliczki, bramy, resztki obwarowań, baszty i wieże wartownicze tworzą wyjątkowy klimat. W cały system obronny wkomponowane są także kościoły oraz kompleks zamkowo- pałacowy.

Można też zwiedzać miasto szlakiem żarskich legend. W miejscach związanych z legendami należy zwrócić uwagę na polsko - niemieckie tablice opisujące żarskie osłbliwości. Na trasie można dostrzec głowę konia wystającą z wieży kościelnej czy też odpoczywającego bazyliuszka na jednej z fontann.

Warto zwrócić uwagę na gotycki kościół dominujący nad miastem pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ratusz z renesansowym portalem, rynek, malownicze uliczki, place i skwery, a także przypałacowy park z folwarkiem i niezwykle urokliwym wczesnogotyckim kościołem pw Św. Piotra i Pawła. Dużą wartość historyczną i architektoniczną ma kompleks zamkowo - pałacowy Bibersteinów - Promnitzów. Na dworze Erdmanna II Promnitza koncertmistrzem był Georg. Phillip Telemann. Ławka z wielkim kompozytorem stoi przy największej fontannie miejskiej na żarskim rynku.

Miłośnicy przyrody mogą aktywnie odpocząć wybierając jedną ze ścieżek rowerowych lub tras pieszych w kompleksie leśnym – Zielony Las. Tutaj jest też najwyższe wzniesienie w województwie lubuskim „Góra Żar-



ska" 227 m. n.p.m. Turystę może zaskoczyć prawie górski krajobraz, który jest pozostałością po morenie czołowej ostatniego zlodowacenia. Parowy porośnięte urokliwą buczyną mają czasami głębokość dochodząca do 50m. Warto też skorzystać z kompleksu basenów krytych „Wodnik” oraz jednego z wielu nowoczesnych wielofunkcyjnych boisk. Koniecznie trzeba także odwiedzić Muzeum Pogranicza Śląsko - Łużyckiego, w którym można zobaczyć ciekawą makietę starówki, zbiór żarskiej porcelany oraz wiele pamiątek z dawnych czasów.

DE



fol. IBrzeziński

Rynek/Marktplatz

Einleitung

Der nördliche Teil der Gemeinde Żary überrascht mit ihrer Vielfältigkeit. Weite Felder, prächtige Wälder, in Vergangenheit geratene Fruchttäler, aufragende Kirchen, Mühlenruinen, alte Eichenalleen, Haine voller Tiere. Hier kannst du das alles finden, wenn du nur aus deinem Wagen aussteigst und mit uns mit Fahrrädern von Żary nach Dąbrowiec fährst. Wir führen dich durch den landschaftlich wunderschönen Radweg, voller Geschichte und Natur. Fahr mit uns!

Żary

Historisch gesehen gehört die Stadt zu Niederlausitz. Mit knapp 40.000 Einwohnern ist Żary die Hauptstadt deren polnischen Teils. Der Name Żara wird zum

ersten Mal im Jahre 1007 in der Chronik Thietmars von Merseburg genannt. Die Stadtrechte erhielt Żary im Jahre 1260. Vom Mittelalter blieb der historische Städtebau der Altstadt.

Die Stadtbesichtigung kann man mit kurzem Spaziergang historische Stadtmauer entlang beginnen. Schmale Gassen, Tore, Befestigungsreste des Wehrturms und Wehrtürme schaffen außergewöhnliches Klima. In das ganze Wehrkomplex sind auch die Kirchen und Schloss- und Palais Komplex hineinkomponiert. Man kann die Stadt auch nach der Tour der Sorauer Sagen besichtigen. An Stellen, die mit den Sagen verbunden sind, soll man Aufmerksamkeit auf deutsch- polnische Tafeln lenken, die Sorauer Sehenswürdigkeiten beschreiben. Auf der Tour sehen wir also den Pferdekopf, der aus dem Kirchturm ragt, oder den auf einer der Fontänen ausruhenden Wurm.

Es lohnt sich hier die über der Stadt aufragende gotische Herz-Jesu-Kirche, Rathaus mit dem Renaissance- Portal, Markplatz, schöne Gassen, Grünanlagen, sowie Schlosspark mit Vorwerk und schöner frühgotischer Kirche St. Peter und Paul zu besichtigen. Vom großen historischen und architektonischen Wert ist der Schloss- und Palais-Komplex von Biberstein- Promnitz. Georg Philipp Telemann war Kapellmeister am Hofe des Grafen Erdmann II. von Promnitz. Die Bank mit dem berühmten Komponisten steht bei der größten Fontaine auf dem Sorauer Marktplatz. Die Naturfreunde können sich aktiv erholen, indem sie eine der Wander- oder Radwege im „Sorauer Wald“ – Zielony Las wählen. Hier befindet sich die höchste Erhebung im Lebuser Land „Góra Żarska“ 227 m ü. NN. Der Tourist kann mit der beinahe Gebirgslandschaft überrascht werden, die durch die Stirnmoäre der letzten Eiszeit gestaltet worden ist. Die mit reizendem Buchenwald bewachsenen Schluchten sind teilweise bis zu 50 m tief.

Man kann hier auch Schwimmbadkomplex „Wodnik” und einen der modernen Mehrzwecksportplätze nutzen. Es lohnt sich auch das Museum des Schlesisch- Lausitzer Grenzgebietes zu besuchen, wo man interessantes Modell der Altstadt, die Sammlung Sorauer Porzellan und viele andere Andenken aus alten Zeiten sehen kann.



fol. IBrzeziński

Katedra/Pfarrkirche



Rynek nocą/Marktplatz in der Nacht



Ratusz/Rathaus

Lubomysł www.lubomysl.pl

Zaliczany jest do najstarszych osad łużyckich na Ziemi Żarskiej. W swej bogatej historii wiele razy zmieniał swoją nazwę. Niemiecka brzmiała: Waltersdorf, łużycka Wałtarjeje, polska Walterowie oraz Lubomysł. Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1381r. Pojawia się ona w wykazie nazwisk z łądowego rejestru pod panowaniem Bibersteinów. Waltersdorf zamieszkiwało wówczas 18 osób. 6 stycznia 1480r. Johan von Biberstein oddał w zastaw Waltersdorf pod panowanie Sorau (Żary), Beeskau i Storkow (dzisiaj wschodnie Niemcy w regionie Sprewy). 3 czerwca 1490r. miasta Sorau (Żary), Beeskau i Storkow sprzedały otrzymane wcześniej pod zastaw wioski (w tym Waltersdorf) we władanie dla książąt saksońskich. W XIX w. Waltersdorf należał do parafii Sorau. Należy przypuszczać, że w Waltersdorf w 1933r. znajdował się oddział szkoły ewangelickiej z Reinswalde, o czym świadczyć mogą archiwalne wiadomości dotyczące własności tej szkoły na terenie Waltersdorf z 1933r. znalezione na stronie internetowej Archiwum Państwa

w Zielonej Górze. W 1939r. Waltersdorf zamieszkiwało 399 osób. Od 1946r. w miejscowości zamieszkałi Polacy – przesiedleni m.in. ze wschodu

i centralnej Polski. Zabytkami na terenie miejscowości są: przycmentarna kaplica z XIX wieku, budynki poniemieckiego kompleksu rolniczego oraz zabytkowy murek z kamienia w okolicy dzisiejszego parku.

Lubomysł położony jest na terenie gminy Żary tuż obok 40 tys. miasta Żary. W pobliżu przebiega droga krajowa Żary-Zielona Góra. Mieszka tu prawie 500 osób. Sołectwo zabudowane jest głównie budynkami jednorodzinnymi (powstaje wiele nowych domów). W Lubomyślu znajduje się także kościół, cmentarz, boisko sportowe, sklep, świetlica i firmy usługowe. Na terenie Lubomyśla występują liczne drzewa – tworzące park o pow. 0,81ha.



Plac sportowy/Sportplatz



Kościół/Kirche



Lubomysł wita/Herzlich willkommen
in Lubomysł (Waltersdorf)



Skwer zieleni - informacja turystyczna/
Grünanlage - Touristeninformation

Wokół sołectwa występują ziemie klasy V, okoliczni rolnicy uprawiają głównie zboża i ziemniaki. Bardzo dobre położenie miejscowości spowodowało jej atrakcyjność. Rozwinęło się tutaj indywidualne budownictwo mieszkaniowe. Nieopodal miejscowości powstaje też gminna strefa gospodarcza. Mieszkańcy Lubomyśla są aktywni. Odbывают się tutaj liczne imprezy promocyjne. W ostatnich latach ze środków unijnych zrealizowano tu projekt rewitalizacji miejscowości (modernizacja boiska sportowego i parku) oraz budowę parkingu turystycznego. Okoliczne lasy zachęcają do zbierania grzybów a także wycieczek pieszych i rowerowych.



Grupa mieszkańców/Einwohnergruppe

Miejscowość posiada tereny pod budownictwo mieszkaniowe.

Warto zobaczyć :

Kościół z XIX w. p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej należący do parafii Złotnik. Położony w bardzo urokliwym miejscu. Obok znajduje się cmentarz. Msze św. odbywają się tutaj w każdą niedzielę o g.9.30.

Parking turystyczny - miejsce odpoczynku wśród zieleni dla turystów pieszych i rowerowych znajdujące się przy wjeździe do Lubomyśla od strony Żar. Wykonano tu także ścieżkę edukacyjną o tematyce leśnej.

Park - Wspaniała atmosfera zieleni tworzy niepowtarzalny klimat. Znajdziemy tu okazy takich drzew jak - dąb, klon, grab, wiąz i akacja.

Odbywają się tutaj cykliczne imprezy promocyjne. Znajduje się tu Plac Zabaw i wiele urządzeń rekreacyjnych.

Boisko - miejsce spotkań i rekreacji na którym swoje mecze rozgrywa miejscowy klub piłkarski Huragan Lubomysł.

W Lubomyślu znajduje się także siedziba **Fundacji Natura Polska** założona przez grupę mieszkańców. Fundacja realizuje projekty związane z rozwojem obszarów lokalnych.

DE

Lubomysł www.lubomysl.pl

Lubomysł ist eine der ältesten Lautositzer Siedlungen im Sorauer Land. In ihrer reichen Geschichte wechselte sie seinen Namen ziemlich oft. Der deutsche Name hieß Waltersdorf, sorbischer Waltarjeje, polnischer Waltersdorf und Lubomysł. Zum ersten Mal wurde das Dorf urkundlich im Jahre 1381 im Landesverzeichnis der Namen unter der Herrschaft von Biberstein erwähnt. In Waltersdorf wohnten damals nur 18 Leute. Am 6. Januar 1480 verpfändete Johan von Biberstein Waltersdorf unter Herrschaft Sorau (Żary), Beeskau und Storkow (heute Ostdeutschland im Spreegebiet). Am 3. Juni 1490 verkauften die Städte Sorau (Żary), Beeskau und Storkow die früher verpfändete Dörfer (auch Waltersdorf) den Herren von Sachsen. Im XIX. Jh. gehörte Waltersdorf zur Pfarrgemeinde Sorau. Man vermute, laut den Archivaufzeichnungen bezüglich des Eigentums der Schule in Waltersdorf aus dem Jahre 1933, dass in Waltersdorf sich damals eine evangelische Schulfiliale aus Reinswalde befand. Diese Informationen wurden auf der Internetseite des Staatsarchivs in Zielona Góra (Grünberg) gefunden. 1939 wohnten 399 Leute in Waltersdorf. Seit 1946 bewohnten das Dorf Polen, die aus Osten und Zentralpolen übersiedelt wurden. Sehenswürdigkeiten in diesem Ort sind: eine Friedhofskapelle aus dem XIX. Jh., Gebäuden des deutschen Landhofes sowie eine historische Steinmauer in der Nähe des heutigen Parks.



Parking turystyczny/Touristischer Parkplatz



Nowa ulica/Neue Straße

Lubomysł liegt in der Gemeinde Żary, in der Nähe der Stadt Żary, die ca. 40.000 Einwohner zählt. In der Nähe verläuft die Landstraße Żary - Zielona Góra. Hier wohnen fast 500 Leute, die hauptsächlich in den Einfamilienhäusern

wohnen, es werden heutzutage immer neue Häuser gebaut. In Lubomyśl befinden sich auch die Kirche, der Friedhof, ein Sportplatz, ein Laden, ein Aufenthaltsraum und Dienstleistungsfirmen. Auf dem Dorfgebiet gibt es viele Bäume, die einen Park mit der Fläche von 0,81 ha bilden. Die Bauern bauen vor allem Getreide und Kartoffeln auf dem Boden der V. Klasse an. Aufgrund der sehr guten Lage zieht Lubomyśl viele Touristen an. Hier entwickelt sich auch sehr gut individueller Wohnbau. In der Nähe entwickelt sich kommunale Wirtschaftszone. Die Einwohner von Lubomyśl sind sehr aktiv. Es finden hier viele kulturelle Veranstaltungen statt. In den letzten Jahren wurde hier ein Projekt mit Hilfe der Europäischen Mitteln (Modernisierung des Sportplatzes und der Parkanlage) durchgeführt. Es wurde auch ein touristischer Rastplatz gebaut. Die umgebenden Wälder laden alle zum Pilze Sammeln sowie Rad- und Wandertouren ein. Das Land verfügt über Gebiete unter Wohnungsbau.



Park - miejsce spotkań/Park - Treffpunkt

Es lohnt sich anzuschauen:

Kirche aus dem XIX. Jh. Unserer Lieben Frau von Tschenstochau, die Kirche gehört der Pfarrgemeinde Złotnik – wunderschön gelegen. Daneben befindet sich der Friedhof. Die Messen finden hier jeden Sonntag um 9.30 statt

Rastplatz – eine Raststelle im Grünen sowohl für Radfahrer als auch für Wandertouristen, befindet sich bei der Einfahrt nach Lubomyśl von der Richtung aus Żary. Es wurde hier auch ein Lehrpfad zum Thema Wald ausgeführt.

Park – die wunderbare Atmosphäre im Grünen bildet ein außergewöhnliches Klima. Hier gibt es solche Bäume wie: Eiche, Ahorn, Weißbuche, Ulme und Akazie. Hier finden regelmäßig Sonderveranstaltungen statt. Im Park befinden sich auch ein Spielplatz und viele Erholungseinrichtungen.

Sportplatz – ein Treff - und Erholungspunkt, wo der örtliche Fußballverein „Huragan Lubomyśl“ oft spielt.

In Lubomyśl hat auch die Stiftung NATURA POLSKA ihren Sitz, die von einer Gruppe der Dorfeinwohnern gegründet worden ist. Die Stiftung realisiert Projekte, die mit der Entwicklung der regionalen Gebieten zusammenhängen.



Złotnik

www.zlotnik.gminazary.pl



Kościół/Kirche

Zaliczany jest do najstarszych osad łżyckich na Ziemi Żarskiej. Jego rodowód sięga XIII-XIV wieku. W swej bogatej historii Złotnik wiele razy zmieniał przynależność państwową oraz nazwę. Niemiecka brzmiała: Reinswalde, polska to: Złotnicko oraz obecna Złotnik.

Miejscowość liczy ok. 920 mieszkańców. Wieś o rozplanowaniu łańcuchowym, usytuowana jest na północny-zachód od Żar i zajmuje obszar 12,9 km².

Po kapitulacji Niemiec na terenach Ziemi Zachodnich osiedlili się tutaj repatrianci z wschodnich kresów Polski przedwojennej oraz z Bukowiny (Rumunia).

Kultywuje się tutaj odwieczne

tradycje, stroje, pieśni i mowę poprzez zespół górali czadeckich „Dolina Nowego Solońca”.

W Złotniku znajduje się szkoła podstawowa, biblioteka, świetlica, cmentarz, ochotnicza straż pożarna, klub sportowy „Zieloni”, sklepy i firmy usługowe.

Co roku odbywa się wiele imprez kulturalno-rozrywkowych w tym znany w regionie żarskim Hubertus.

Warto zobaczyć :

Kościół katolicki

Powstał w XIV wieku. Świątynia w stylu gotyckim, jednonawowa, murowana z kamienia polnego, z prostokątną wieżą, ze sklepieniem sieciowym w nawie i dwutraktowym krzyżowo-żebrowym ze wspornikami maszkaronowymi w prezbiterium. Zachowała się częściowo gotycka polichromia, drzwi z okuciami, dwa profilowane ostrołukowe portale ceramiczne. Kościół pozostaje w ruinie od 1945 roku.

Kościół ewangelicki

Został wzniesiony w XIX wieku. Jego forma nawiązuje do architektury średniowiecznej; jednonawowy, murowany, z prostokątnym prezbiterium i wieżą. Po zakończeniu działań wojennych ten właśnie kościół zostaje remontowany i w czerwcu 1957 roku staje się kościołem parafialnym p.w. św. Jana Chrzciciela.

Dwór w Złotniku

Pochodzący z pierwszej połowy XVI w., wczesno-renesansowy budynek znajdujący się przy ruinach starego kościoła określony jest w literaturze mianem „dworu”, chociaż jego pierwotne przeznaczenie jest nieznane. Pojawiające się liczne hipotezy sugerują, iż pełnił on funkcje siedziby sołectwa, gospody sołtysiej, szpitala albo budynku klasztorowego, co jest bardziej prawdopodobne z uwagi na lokalizację obiektu w bliskim sąsiedztwie kościoła. Murowany z kamienia i cegły na rzucie prostokąta, posiada surową formę architektoniczną. Poszczególne kondygnacje wnętrza oddzielają drewniane stropy wsparte na ciesielsko opracowanych belkach.



Ruiny kościoła ewangelickiego/Ruinen der evangelischen Kirche

www.zlotnik.gminazary.pl

Gehört zu den ältesten Lausitzer Siedlungen im Sorauer Land. Seine Abstammung geht auf das XIII.- XIV. Jahrhundert zurück. In ihrer reichhaltigen Geschichte hat Złotnik die Staatsangehörigkeit und den Namen oft geändert. Der deutsche Name hieß: Reinswalde, polnischer Złotnicko und heutiger Złotnik. Diese Ortschaft zählt ca. 920 Einwohner. Das Dorf wird in Form von einer Kette aufgeteilt, liegt Nord-östlich von Żary und nimmt ca. 12,9 km Fläche. Nach der Kapitulation Deutschlands besiedelten die Ortschaft Repatriierten aus östlichen Gebieten Vorkriegspolens sowie aus Bukowina (Rumänien). Es werden hier alte Sitten und Bräuche, Trachten, Volkslieder und Sprache, vor allem durch Volksgruppe der Tschadsa Goralen „Dolina Nowego Solońca“ gepflegt.

In Złotnik befinden sich die Grundschule, die Bibliothek, ein Aufenthaltsraum, der Friedhof, freiwillige Feuerwehr, der Sportverein „Zieloni“, Geschäfte und Dienstleistungsfirmen.

Jedes Jahr finden hier viele Kultur- und Unterhaltungsveranstaltungen statt, darunter in der ganzen Region von Żary bekannte Veranstaltung Hubertus.



Ruiny kościoła ewangelickiego/Ruinen der evangelischen Kirche

Es lohnt sich hier zu sehen:

Katholische Kirche

Die Kirche entstand im XIV. Jh., wurde im gotischen Stil aus Feldstein gebaut, einschiffig, mit rechteckigem Turm und Kreuzrippengewölbe im Hauptschiff und Maskaron-Brückenstützen im Presbyterium. Gotischer Stil der Kirche, sowie Türbeschläge, zwei keramische Profilspitzbogenportale sind teilweise geblieben. Die Kirche ist seit 1945 eine Ruine.

Evangelische Kirche

Die Kirche wurde im XIX. Jh. gebaut. Seine Form knüpft an die mittelalterliche Architektur an; einschiffig, gemauert mit rechteckigem Presbyterium und Turm. Nach Kriegsende wird eben diese Kirche renoviert und im Juni 1957 wird zur Pfarrkirche St. Johannes der Täufer.



Złotnik z lotu ptaka/Złotnik (Reinswalde) - aus der Vogelperspektive

Gutshof in Złotnik

Der Gutshof stammt aus der ersten Hälfte des XVI. Jh., frühromantisches Gebäude befindet sich bei den Ruinen der alten Kirche, wird in der Literatur als „Gutshof“ bezeichnet, obwohl seine ursprüngliche Bestimmung unbekannt bleibt. Die oft vorkommenden Hypothesen deuten an, dass dieser Hof früher Amt des Ortsvorstehers, Gasthaus des Ortsvorstehers, Krankenhaus oder Kloster war, was eher glaubwürdig wäre, weil das Gebäude in der Nähe der Kirche stand. Das Gebäude wurde aus Stein und Ziegel, auf dem rechteckigen Grundriss gemauert und besitzt raue architektonische Form. Die Einzelnen inneren Stockwerke werden durch Holzdecken abgegrenzt, die von einem Zimmermann fein bearbeitet wurden.



Pałac/Palais

w Ogródzcu, Wniebowstąpienie Jezusa Chrystusa, Trójca Święta. Pod tynkiem znajdują się gotyckie i renesansowe polichromie. Na murze kościelnym renesansowe płyty epitafijne. Obok Kościoła zobaczymy zabytkową plebanię z XVIII wieku.

We wsi zobaczymy dwór i pomnik Lupitza – Alfreda Schul’ego – agronoma, pioniera uprawy łubinu na Łużycach. W lutym 1945 r. toczyły się w okolicy wielodniowe ciężkie walki radziecko- niemieckie. Bieniów zasiedlili głównie wygnańcy z Kresów Południowo – Wschodnich.

W Bieniowie znajduje się kościół z XIII wieku zaliczany do najładniejszych na Dolnych Łużycach, obok zabytkowa plebania z XVIII wieku i niedaleko dwór wiejski z XIX wieku.

Od połowy lat 90-tych ubiegłego wieku dzięki zmianom w Europie i Polsce dawni mieszkańcy Bieniowa w porozumieniu z dzisiejszymi przybywali na wspomnieniowe spotkania. Dzięki wspólnej inicjatywie ufundowana została i ustawiona niedaleko wejścia do kościoła tablica poświęcona zmarłym mieszkańcom.

Spółceństwo wioski dopracowało się cyklicznych imprez, które jednoczą mieszkańców wokół wspólnego celu. Takimi uroczystościami są między innymi: obchody rocznic zasiedlenia i Kartoflada. Tutaj działa także zespół śpiewaczy Bieniowianki i piłkarski klub sportowy.

We wsi działa też Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi „Razem”, które na zachodnim skraju miejscowości oddało do użytkowania Izbę Dziedzictwa Kulturowego. Powiększające się zbiory zabytków kultury materialnej i duchowej przyciągają liczne grupy wycieczkowe.

Dla poprawy walorów estetycznych i krzewienia kultury fizycznej powstał „Lubusik” boisko do gry w piłkę siatkową plażową wraz z placem zabaw. A przy szkole zbudowano boisko wielofunkcyjne.

W Bieniowie znajduje się ponadto: stacja PKP, biblioteka, szkoła podstawowa, gimnazjum i Ochotnicza straż pożarna.

Warto zobaczyć :

- Kamienny Kościół gotycki,
- Muzeum Wsi,
- 2 pałace,
- Grodzisko wczesnosłowiańskie,
- Ruiny młyna.



Ruiny Młyna/Mühlwerkrüen



Pomnik – Osadnikom Bieniowa
w rocznicę zasiedlenia 1946-1996/Denkmal – Siedler von
Bieniów (Benau) Besiedlungsjubiläum 1946 – 1996

Der erste polnische Name Benawa, Sorbisch Benow, Benin, deutsch Benau; altes Lausitzer Dorf, das Anfang XIII. Jahrhunderts in 80- Acker-Reihendorf umgewandelt wurde. Zum ersten Mal wurde das Dorf „Benyn“ im Jahre 1329 urkundlich erwähnt. Als Lehnsdorf gehörte es zu den Ritterfamilien: Richter [1420], Unwurdę [1508] und Markisz. Im Jahre 1721 baute man hier eine Brauerei. Zu den lokalen Sehenswürdigkeiten gehört die Kirche mit Pfarrhaus der Unbefleckten Empfängnis der Jungfrau Maria, frühgotische Kirche aus dem XIII. Jh., gebaut aus Feldstein. In der Kirche befinden sich besonders kostbare gotisches Relief der Madonna mit dem Jesuskind aus dem Jahre 1509 und zweiseitiges Ölbild auf Eichenbrett aus dem Jahr 1600, das das „Geißeln von Christi“, auf dem zweiten „Kreuzigung“ in der Umgebung der biblischen Szenen, darstellt, die an Opfersymbole anknüpfen: Izaaks Opfern, Erhebung der Kupferschlange, Gebet am Ölberg, Christi Himmelfahrt, Heilige Dreifaltigkeit. Unter dem Putz befinden sich gotische und Renaissance- Polychromien. An der Kirchenmauer Renaissance- Epitaphentafeln. Neben der Kirche sehen wir altes Pfarrhaus aus dem XVIII. Jh.



Kościół/Kirche

Im Dorf finden wir den Gutshof und Denkmal von Lupitz- Alfred Schulze – Agronom, Anbaupionier der Lupine in Lausitz. Im Februar 1945 wogten in der Umgebung mehrtägige schwere russisch- deutsche Kämpfe. Bieniów wurde hauptsächlich von den Vertriebenen aus süd- östlichen Grenzgebieten besiedelt.

In Bieniów befindet sich Kirche aus dem XIII. Jh., die unter die schönsten im ganzen Niederlausitzraum eingereicht wird, daneben historisches Pfarrhaus aus dem XVIII. Jh. und in der Nähe ein Landgutshof aus dem XIX. Jh.

Seit Mitte der 90-er Jahren trafen sich die ehemaligen und heutigen Einwohner von Bieniów, dank den Umwandlungen in Europa und Polen, während Erinnerungstreffen. Dank gemeinsamer Initiative wurde eine Gedenktafel der verstorbenen Einwohnern gestiftet und nicht weit vom Kircheneingang gestellt.

Die Dorfbewohner organisieren zyklische Veranstaltungen, die die Einwohner im gemeinsamen Ziel vereinigen. Das sind u.a.: Besiedlungsjubiläum und Kartoffelfest. Hier ist auch eine Volkssängergruppe Bieniowianki und Fußballverein sehr aktiv.

Es gibt im Dorf auch ein Verein für Dorfwentwicklung „Razem“, der im westlichen Teil des Dorfes die Kammer des Kulturerbes eingeweiht hat. Die immer größeren Sammlungen von kulturellen und geistigen Denkmälern ziehe viele Besucher an.

Es entstand auch im Dorf ein Sportplatz zum Volleyball und Strandball „Lubusik“, um dort Sport aktiv treiben zu können, sowie Spielplatz für Kinder. Bei der Schule wurde Mehrzwecksportplatz gebaut.

In Bieniów gibt es außerdem: Eisenbahnstation, Bibliothek, Grundschule, Gymnasium und freiwillige Feuerwehr. .

Sehenswert sind:

- gotische Steinkirche
- Dorfmuseum
- 2 Schlösser
- frühslawische Burg
- Mühlenruinen.



Zespół Szkół/Schulkomplex



Zabytkowa tablica przy Kościele/Historische Tafel bei der Kirche



Ścieżka edukacyjno – przyrodnicza Dolina Szyszyny/
Lehr- und Naturpfad „Dolina Szyszyny”

w kotlinie Szyszyny, wijącej się w głębokich wąwozach. W 2002 roku wytyczono tutaj 2,5 km ścieżkę Przyrodniczą „Dolina Szyszyny”.

Ścieżka zaczyna się tuż za Bieniowem. Biały prostokąt z żółtą przekątną na drzewie przydrożnym zaprasza do lasu. Dróżka leśna w prawo prowadziła do starego młyna nad Szyszyną. Szyszyna niczym miniatura Amazonka zbiera wody spod Surowej, Bieniowa, Białowic, Łukaw i Roztok. Po 70 metrach docieramy do wzniesienia na którym

widoczny jest bardzo czytelny, owalny wał ziemny wcześnieśredniowiecznego grodziska z VIII wieku. Szerokim Łukiem schodzimy w głęboki wąwóz Szyszyny. Widzimy naturalne i sztuczne sposoby odnowienia lasów, rodzaje zrębów, sadzonki lasu mieszanego. Na skraju dawnej polany, nad brzegiem ruczaju, wśród urozmaiconej (czasem endemicznej) roślinności łatwo dostrzec mnogość ptaków leśnych – dzięcioły, świergotki drzewne, jemioluszki, rudziki, kosy, sikorki, bogatki, czubatki, wilgi, czyżyki, zięby, gile, kukułki, sójki i gawrony. Idąc gęsto oznakowaną ścieżką nad urwistym brzegiem meandrującej Szyszyny mamy możliwość ocenić znaczenie wody dla świata przyrody (jej działalność erozyjną i akumulacyjną). Nieco dalej, na stanowisku zlokalizowanym na oczku wodnym, w terenie zabagnionym stworzono możliwość obserwacji roślinności wilgociolubnej i płazów. Przechodząc mostem na drugi brzeg, wśród mieszanego starodrzewu (z przewagą złocistych buków) dochodzimy do zabudowań biedrzychowickich. Wysokim wałem rzeczny dochodzimy do zabytkowego parku a pierwszym napotkanym drzewem jest potężny dąb (prawie 6 m obwodu).

Widoczny jest bardzo czytelny, owalny wał ziemny wcześnieśredniowiecznego grodziska z VIII wieku. Szerokim Łukiem schodzimy w głęboki wąwóz Szyszyny. Widzimy naturalne i sztuczne sposoby odnowienia lasów, rodzaje zrębów, sadzonki lasu mieszanego. Na skraju dawnej polany, nad brzegiem ruczaju, wśród urozmaiconej (czasem endemicznej) roślinności łatwo dostrzec mnogość ptaków leśnych – dzięcioły, świergotki drzewne, jemioluszki, rudziki, kosy, sikorki, bogatki, czubatki, wilgi, czyżyki, zięby, gile, kukułki, sójki i gawrony. Idąc gęsto oznakowaną ścieżką nad urwistym brzegiem meandrującej Szyszyny mamy możliwość ocenić znaczenie wody dla świata przyrody (jej działalność erozyjną i akumulacyjną). Nieco dalej, na stanowisku zlokalizowanym na oczku wodnym, w terenie zabagnionym stworzono możliwość obserwacji roślinności wilgociolubnej i płazów. Przechodząc mostem na drugi brzeg, wśród mieszanego starodrzewu (z przewagą złocistych buków) dochodzimy do zabudowań biedrzychowickich. Wysokim wałem rzeczny dochodzimy do zabytkowego parku a pierwszym napotkanym drzewem jest potężny dąb (prawie 6 m obwodu).



Ścieżka edukacyjno – przyrodnicza Dolina Szyszyny/
Lehr- und Naturpfad „Dolina Szyszyny”

Przy nim kamienna tablica i kamienny krąg. W parku rośnie sześć pomnikowych dębów, kłon pospolity (obwód 350 cm), kasztanowce i sosna czarna. Po pałacu pozostały fundamenty. Ścieżka kończy się przy drodze asfaltowej, po której prowadzi szlak turystyczny „żółty” Lubsko – Gorzupia. Na północ od Biedrzychowic znajduje się naj-



Ścieżka edukacyjno – przyrodnicza Dolina Szyszyny/
Lehr- und Naturpfad „Dolina Szyszyny”



Kapliczka przy Kościele/Kappele bei der Kirche

większe w województwie torfowisko tzw. Błota Białowicko - Guzowskie (przyszły rezerwat przyrody).

We wsi zobaczymy także zabytkowy dom mieszkalny (naprzeciw kościoła) szachulcowy z 1789 r., pomnik mieszkańców, którzy zginęli podczas I wojny światowej i zbór ewangelicki (nieczynny) na zachodnim krańcu wsi.

Warto zobaczyć też znajdujące się w Biedrzychowicach pomniki przyrody.

Warto zobaczyć:

- Kościół Romański XIII wiek (jedyne w powiecie żarskim),
- Zabytkowy Park Wiejski,
- Ścieżka Przyrodniczo - Krajoznawcza Dolina Szyszyny,
- Prywatne Muzeum Krajoznawcze Barbary i Mariana Motyl,
- Pomnik niemieckich żołnierzy z I wojny światowej.



Wejście na ścieżkę edukacyjno - przyrodniczą Dolina Szyszyny/
Eingang zum Lehr - und Naturpfad „Dolina Szyszyny”

Biedrzychowice

DE

Lausitzer Name Biedrichojce, deutscher Friedersdorf, Reihendorf mit drei parallelen Straßen, liegt auf der alten Lausitzer Handelsstraße- im östlichen Teil des Dorfes befindet sich eine Burg aus dem VIII. Jh. Heinrich der Bärtige gründet hier eine romanische Kirche – um die Jahrhundertwende des XII. und XIII. Jh. – mit Wehrcharakter. Im Jahre 1432 Johann Biberstein und im Jahre 1442 Wilhelm Biberstein verkaufen einen Teil des Dorfes an Heinrich Gablenz. Im Jahre 1494 sind seine Besitzer Kasper Jauernitz und Balzer Zabelitz, und im Jahre 1508 Hans von Unwürde. Seit 1683 erscheinen als Besitzer Familie Gersdorf, dann auch Zagonscheck, von Sack und von Wolf. Die Kirche der Erhöhung des Heiligen Kreuzes in Biedrzychowice ist einzige Kirche im ganzen Landkreis im romanischen Stil (halbkreisförmige Apsis, halbkreisförmige Fensterbogen). Die Kirche wurde aus Feldstein und die Fensterbogen aus Ziegel gemauert. Biedrzychowice sind eines der schönsten Dörfer des Sorauer Landes, im Tal des Flusses Szyszyna, der in tiefen Schluchten windet. Im Jahre 2002 entstand hier ein 2,5 km langer Naturlehrpfad „Dolina Szyszyny“. Der Pfad beginnt gleich hinter Bieniów. Das weiße Rechteck mit gelber Diagonale am Straßenbaum lädt in den Wald ein. Der Pfad nach rechts führte zur alten Mühle am Fluss Szyszyna. Der Fluss sammelt, wie der Miniaturamazonas, Wasser, das unter Surowa, Bieniów, Białowice, Łukawy und Roztok fließt. Nach 70 Metern gelangen wir zu einer Erhebung, auf der ein sichtbarer, ovaler Erdwall der früh-mittelalterlichen Burg aus dem VIII. Jh. zu sehen ist. Wir machen einen großen Bogen und kommen in die tiefe Schlucht von Szyszyna. Wir sehen hier natürliche und künstliche Erneuerungsweisen des Waldes, Kahlschlagarten, Mischwaldsetzlinge. Am Rande der alten Lichtung, am Bachufer, unter abwechslungsreichen (zum Teil endemischen) Pflanzen kann



Ścieżka edukacyjno - przyrodnicza Dolina Szyszyny/
Lehr - und Naturpfad „Dolina Szyszyny”



Kościół/Kirche



Pomnik przyrody/Naturdenkmal

man leicht die Vielfalt von Waldvögeln sehen – Spechte, Baumpieper, Seidenschwanz, Rotkehlchen, Amsel, Meisen, Kohlmeisen, Haubenmeisen, Pirole, Erlenzeisige, Buchfinke, Gimpeln, Kuckuck, Eichelhäher und Saatkrähen. Wenn wir den dicht markierten Pfad an der tiefen Schlucht der windenden Szyszyna entlang gehen, haben wir Möglichkeit, die Bedeutung vom Wasser für die ganze Naturwelt [seine Erosions- und Akkumulationskraft] zu betrachten. Ein Stück weiter entstand, an einer am Teich, im sumpfigen Gebiet, lokalisierten Stelle, ein Beobachtungspunkt von wasserliebenden Pflanzen und Amphibien. Wenn wir über die Brücke auf das andere Ufer weiter gehen, kommen wir durch gemischten Urwald (Mehrheit der goldenen Buchen) zu den Gebäuden von Biedrzychowice. Mit dem hohen Flusswall kommen wir zum historischen Park und der erste Baum, dem wir begegnen, ist riesige Eiche (Umkreis fast 6 m). An der Eiche befindet sich eine Steintafel und ein Steinkreis. Im Park wachsen sechs solche riesigen Eichen, Ahorn (Umkreis ca. 350 cm), Kastanienbaum und Kiefern. Vom Schloss sind nur Fundamente übrig geblieben. Der Pfad endet am Asphaltweg, auf dem „gelber“ Wanderweg Lubsko-Gorzupia verläuft. Nördlich von Biedrzychowice befindet sich das größte in ganzer Woiwodschaft Torfmoor s.g. Błota Białowicko-Guzowskie (zukünftiges Naturschutzgebiet). Im Dorf sehen wir auch altes Fachwerkhaus (der Kirche gegenüber) aus dem Jahre 1789, Denkmal der Einwohner, die im I.

Weltkrieg ums Leben gekommen sind und evangelische Kirche (zur Zeit geschlossen) im westlichen Teil des Dorfes. Es lohnt sich auch, die in Biedrzychowice stehenden Naturdenkmale.

Sehenswert sind:

- romanische Kirche aus dem XIII. Jh. (einzige Kirche im ganzen Landkreis)
- historische Parkanlage
- Naturlehrpfad Dolina Szyszyny
- privates landeskundliches Museum von Barbara und Marian Motyl
- Denkmal der Deutschen Soldaten vom I. Weltkrieg.



Domek dla kuropatw/Haus für rebhühner

Wieś o XIII-XIV wiecznych początkach położona przy drodze krajowej nr 27 prowadzącej z Żar do Nowogrodu Bobrzańskiego i Zielonej Góry. Wspólnie z Dąbrowcem tworzy sołectwo.

Warto zobaczyć:

Dwór

(dawniej obronny), którego rodowód sięga końca XV lub początku XVI wieku. Pierwotnie zbudowany z kamienia i cegły, piętrowy, otoczony fosą. Przebudowany w 1803 roku (wnętrze i architektura zewnętrzna) i w końcu XIX stulecia (dostawione parterowe aneksy do bocznych elewacji), przez co otrzymał klasycystyczną formę. Obecnie dwukondygnacyjny, murowany z kamienia i cegły, ze sklepieniami kolebkowo-krzyżowymi w części pomieszczeń parterowych, nakryty mansardowym dachem z lukarnami, który wieńczy drewniana wieżyczka.

Park krajobrazowy

z początków XIX wieku, o powierzchni 6 ha, założony w pobliżu dworu. Na jego terenie znajdują się trzy stawy połączone strumieniami, aleje, polany i stare drzewa. Warto zobaczyć też znajdujące się we Włostowie pomniki przyrody.



Stary Dwór/Alter Hof

Włostów

Das Dorf stammt aus dem XIII. – XIV. Jh., liegt bei der Landstraße Nr. 27, die von Żary über Nowogród Bobrzański bis nach Zielona Góra führt. Gemeinsam mit Dąbrowiec bildet es ein Amt des Gemeindevorstehers.

Sehenswert sind:

Gutshof

(früher Verteidigungshof), dessen Abstammung auf Ende des XV. oder Anfang des XVI. Jh. zurückgeht. Ursprünglich war er aus Stein und Ziegel gebaut, mehrstöckiger Hof mit Festungsgraben umgeben. Der Hof wurde im Jahre 1803 (das Innere und äußere Architektur) und Ende des XIX. (einstöckige Seitenanbauten) Jh. umgebaut, und

dadurch eine klassische Form erhalten. Heute ist der Hof zweistöckig, aus Stein und Ziegel gemauert mit Kreuz- und Tonnengewölben im Teil der im Erdgeschoß liegenden Räumen, mit Mansardendach des Zwerchhauses bedeckt, an der Spitze gibt es einen Holztürmchen.



Uliczka we Włostowie/Straße in Włostów (Nißmenau)

Landschaftspark

Vom Anfang des XIX. Jh. mit der Gesamtfläche von 6 ha, beim Hof eingerichtet. Auf seinem Gebiet befinden sich drei Teiche, die mit Bächen miteinander verbunden sind, Alleen, Lichtungen und alte Bäume.

Es lohnt sich die Naturdenkmale in Włostów anzusehen.



Kościół/Kirche

Miejscowość leży na skraju Wzniesień Żarskich na wschód od Lubska w gminie Nowogród Bobrzański.

Otoczają ją lasy bogate w zwierzy-
nę łowną, a także w grzyby, jagody
i borówki. Dawniej, na południowy
zachód od wsi rozciągał się tzw.
Mokradła Białowickie, które stano-
wiły bogate w ryby zbiorniki wodne.
Wskutek drenowania i osuszania
terenów powstały tam podmokłe
łąki, na których dziś gniazdują żu-
rawie.

Sołectwo liczy około 130 miesz-
kańców. Obok pięknego malowni-
czego położenia stanowią je zabyt-
kowe budowle, takie jak:

- **Gotycki kościół** wybudowany na przełomie XV i XVI w.,
- **Barokowa plebania**,
- **Dawny zamek**, zbudowany w XVI w. w stylu renesansowym, przebudowany w 1758 roku na spichlerz.

DE

Białowice

Ein Ort, der am Rande der Sorauer Anhöhe, östlich von Lubsko, in der Gemeinde Nowogród Bobrzański liegt. Der Ort ist mit Wäldern umgeben, die an Jagdtieren, Pilzen, Blaubeeren und Preiselbeeren reich sind. Früher erstreckten sich südwestlich des Dorfes s.g. Mokradla Białowickie (Sumpfgbiet von Białowice), das aus dem fischreichen Gewässer bestand. Infolge der Austrocknung von Feuchtgebieten entstanden dort sumpfige Wiesen, wo Kraniche heute ihre Nester haben.

Die Ortschaft zählt ca. 130 Einwohner. Neben der wunderschönen Lage gibt es hier alte Gebäuden wie:

- **gotische Kirche** aus dem XV. und XVI. Jahrhundertwende,
- **Barockpfarrhaus**,
- **ehemaliges Schloss**, das im XVI. Jh. im Renaissance Stil gebaut und im Jahre 1758 für einen Speicher umgebaut wurde.



Uliczka w Białowicach/Straße in Białowice

Zabytkowa tablica przy Kościele/
Historische Tafel bei der Kirche



Wjazd do Dąbrowca/Einfahrt nach Dąbrowiec (Königsdubrau)

Dąbrowiec

PL

Nieduża wieś tworząca wraz z Włostowem sołectwo, położona na północnym skraju gminy, przy drodze krajowej nr 27. Początki Dąbrowca sięgają XIII-XIV stulecia.

Dąbrowiec

DE

Kleines Dorf, das Gemeinsam mit Włostów ein Amt des Gemeindevorstehers bildet; liegt im nördlichen Teil der Gemeinde, bei der Landstraße Nr. 27. Seine Abstammung geht auf das XIII.- XIV. Jh. zurück.



Dąbrowiec z lotu ptaka/Dąbrowiec (Königsdubrau) aus der Vogelperspektive

BAZA NOCLEGOWA 

Biedrzychowice Gospodarstwo Agroturystyczne „Kwaterna Pod Lasem”
Biedrzychowice Dolne 75
Tel. (68) 374 16 17, 603 668 857

Bogumiłów Agroturystyka Marek i Alina Czajkowscy
Bogumiłów 41
Tel. (68) 362 19 79, 609 132 140

Grabik
Stara Owczarnia
Grabik 125
Tel. 600 963 896

Żary
• **HOTEL RESTAURACJA JANKÓW**
ul. Długosza 13
Tel. (68) 478 51 00

• **Hotel HAYDUK**
ul. Serbska 56a
Tel. (68) 363 50 00
Zajazd STARY RYNEK
Rynek 13
Tel. (68) 374 43 19

• **Hotel PARK**
ul. Zielonogórska 24
Tel. (68) 374 05 56

• **Zajazd ANATOL**
ul. Skarbowa 9
Tel. (68) 374 34 03

• **Zajazd ZACISZE**
ul. Śląska 12
Tel. (068) 374 02 65

• **Instytut Zdrowia i Urody WIKTORIA**
Pokoje gościnne
ul. 9 Maja 8a
Tel. (68) 457 12 58

Kręgielnia POD PAPUGAMI
ul. Telemanna 3
Tel. 68 3638192

Żarski Dom Kultury
ul. Wrocławska 7
Tel. 68 374 24 13

Salon Wystaw Artystycznych
Rynek 17
Tel. 68 374 05 08

Państwowa Szkoła Muzyczna I Stopnia
im. Georga Philippa. Telemanna
Al. Wojska Polskiego 2a
Tel. 68 363 44 13


Kino PIONIER
ul. Podchorążych 30
Tel. 68 374 01 03

Muzeum Śląsko-Łużyckie
ul. Ogrodowa 2

Miejska Biblioteka Publiczna
ul. Wrocławska 11
Tel. 68 374 37 36

PTTK Oddział Żary
Biuro Obsługi Ruchu Turystycznego
Pl. Kardynała Wyszyńskiego 11
Tel. 374 24 60

Kąpielisko LEŚNA
ul. Leśna 1
Tel. 68 470 46 48

KOMUNIKACJA Żary 

Dworzec PKP
ul. Długosza 1
Tel. 68 367 95 19
www.rozklad-pkp.pl

Dworzec PKS
ul. Ułańska 1
Tel. 68 479 44 67
www.pks.zary.pl

KULTURA I ROZRYWKA



Żary
Kryta Pływalnia „WODNIK”
ul. Telemanna 1
Tel. 68 470 28 70, 470 28 71

UNTERKUNFTSBASIS

Biedrzychowice Ferienbauernhof

„Kwaterna Pod Lasem“

Biedrzychowice Dolne 75
Tel. (68) 374 16 17, 603 668 857

Ferienbauernhof in

Marek i Alina Czajkowscy

Bogumiłów 41
Tel. (68) 362 19 79, 609 132 140

Grabik

Alter Schafstall
Grabik 125
Tel. 600 963 896

Żary

• HOTEL RESTAURANT JANKÓW

Długosza Str. 13
Tel. (68) 478 51 00

• Hotel HAYDUK

Serbska Str. 56a
Tel. (68) 363 50 00
Gasthaus STARY RYNEK
Rynek 13
Tel. (68) 374 43 19

• Hotel PARK

Zielonogórska Str. 24
Tel. (68) 374 05 56

• Gsasthau ANATOL

Skarbowa Str. 9
Tel. (68) 374 34 03

• Gasthaus ZACISZE

Śląska Str. 12
Tel. (068) 374 02 65

• Gesundheits-und Schönheitsinstitut WIKTORIA

Gästezimmer
9 Maja Str. 8a
Tel. (68) 457 12 58

Kegelbahn POD PAPUGAMI

Telemann Str. 3
Tel. 68 3638192

Sorauer Kulturhaus

Wrocławska Str. 7
Tel. 68 374 24 13

Ausstellungssalon

Rynek 17
Tel. 68 374 05 08

Staatliche Musikschule der I. Stufe

Namens Georg Philipp Telemann
Al. Wojska Polskiego 2a
Tel. 68 363 44 13

Kino PIONIER

Podchorążych Str. 30
Tel. 68 374 01 03

Museum von Schlesien und Lausitz

Ogrodowa Str. 2

Stadtbibliothek

Wrocławska Str. 11
Tel. 68 374 37 36

PTTK Filiale in Żary

Polnischer Tourismus -
und Landeskundeverein
Kardynała Wyszyńskiego Str. 11
Tel. 374 24 60

Freibad LEŚNA

Leśna Str. 1
Tel. 68 470 46 48

Öffentlicher Verkehr

Bahnhof

Długosza Str. 1
Tel. 68 367 95 19
www.rozklad-pkp.pl

Busbahnhof

Ułańska Str. 1
Tel. 68 479 44 67
www.pks.zary.pl

KULTUR UND UNTERHALTUNG



Żary

Hallenschwimmbad „WODNIK“

Telemann Str. 1
Tel. 68 470 28 70, 470 28 71



Gemeinde Kreba-Neudorf
Am Sportplatz 8
02906 Kreba - Neudorf

Kreba - Neudorf osadzona jest w rezerwacie biosfery krajobrazu wrzosowisk i stawów Górnych Łużyc i leży na wysokości 140 m n.p.m. Miejscowość ta liczy 1160 mieszkańców i jest siedzibą gminy.

Ogólny obraz miejscowości kształtuje charakter wiejski przeważnie z domkami jednorodzinnymi. Na początku 16 wieku nastąpił rozwój gospodarczy w związku z wydobyciem i obróbką rudy darniowej (błotnej), która występowała nad Sprewą i jej bocznymi dopływami pod grząską powierzchnią łąk. Okres rozkwitu wydobycia rudy przypadł na rok 1840. Hammerteich, Zajazd Zum Eisenhammer i wreszcie wybudowane z niebieskiej cegły żuźlowe stare domy są wspomnieniem kwitnącego tu niegdyś przemysłu żelaznego. 1 stycznia 1973 roku nastąpiło połączenie gmin Kreba i Neudorf.

Na początku lat 90-tych na wylocie z miejscowości powstał obszar przemysłowy, na którym zlokalizowany jest obecnie największy pracodawca w regionie. Większość obywateli pracuje w średnich przedsiębiorstwach i zakładach rzemieślniczych.

Kreba- Neudorf położona jest na szczególnie urokliwym terenie o szczególnych walorach przyrodniczych, może właśnie dlatego, że obszar ten nie jest odwiedzany przez tłumy turystów. Oznaczone szlaki turystyczne i ścieżki edukacyjne z miejscowości Mücke i dalej prowadzące przez Neudorf do Kreba zapraszają miłośników przyrody do rozkoszowania się częściowo nienaruszonym jeszcze krajobrazem. Osobliwościami tej miejscowości są: pałac z zespołem parkowym, kościół z tablicą pamiątkową i grobem słynnego malarza pejzażów Heinricha- Theodora Wehle.

Od roku 1945 w pałacu ma swoją siedzibę szkoła podstawowa.

Z inicjatywy nowo powstałego klubu sportowego, po zakończeniu wojny, przystąpiono do budowy nowoczesnego boiska sportowego, a po pożarze starej powozowni w roku 1951, na terenie zespołu parkowego powstała również sala sportowa. Sportowa działalność pozostawiła swoje ślady działania do dnia dzisiejszego. Od tamtego czasu sportowa atmosfera panująca podczas festynu letniego, na którym odbywa się parada sportowców i pokazy gimnastyczne, w ostatni weekend lipca, zachwyca gości z bliska i daleka. Ten tradycyjny festyn stanowi magnes przyciągający tysiące turystów.

Kościół, w swoim obecnym kształcie, został wybudowany w roku 1685, już z dala widać wylaniającą się z zieleni i górującą nad drzewami wieżę kościoła o wysokości 30m. Na jej szczycie znajdują się chorągiewki i pozłacana kula, która zwłaszcza w blasku słońca przyciąga oko turystów.

Daleko poza granicami Powiatu Dolnego Śląska i Górnych Łużyc znana jest również gospodarka rybną tego regionu. Prowadzona tu w przeszłości z dużym sukcesem hodowla karpia ma długą tradycję. Punktem kulminacyjnym są odbywające się co roku w październiku pokazowe połowy na potoku Schwarze Lache.

Urlopowicze i miłośnicy natury znajdują w Kreba- Neudorf wiele możliwości aktywnego wypoczynku i czystej przyjemności. Można tu łowić ryby, np. na jeziorze Hammerteich, wędrować, jeździć na rowerze lub polować. Godne polecenia są również wycieczki po okolicy, do pobliskich równie malowniczych miejscowości.

Kreba - Neudorf jest gminą w Powiecie Görlitz, leżącą na północ od dawnego Powiatu Niesky. Miejscowość i jej nazwa mają pochodzenie słowiańsko- dolnołużyckie.

Po raz pierwszy Kreba została wymieniona w dokumentach w roku 1409 a Neudorf w 1519.

Dzielnice Kreba, Lache, Neudorf i Tschernske oraz sąsiadująca miejscowość Mücke należały wcześniej do jednej parafii.

Po połączeniu się Gmin Kreba (z Tschernske i Lache) oraz Neudorf w roku 1973, Kreba - Neudorf przystąpiła z Rietschen do wspólnoty administracyjnej.

Szlaki turystyczne :

Trasa turystyczna z Rietschen do Kreba „Szlak Bielika Białego”

Rietschen: Punkt wyjścia: dworzec w Rietschen.

Dojazd autobusem: 245, 262 na dworzec Rietschen.

Pociągami: KBS 220, dworzec Rietschen .

Parking: przy dworcu.

Osobliwości miasta:

- muzeum Erlichthofsiedlung, Turnerweg 6,
- kościół (1916, styl secesyjny),

- kino Rothenburger Str. 2.

Gastronomia:

- leśniczówka i kawiarnia „Scheunecafe” Am Erlichthof 1,
- Bergklaus, Görlitzer Str. 34,
- Zu den Birken, Görlitzer Str. 36a,
- Zum Arschleder, Forsthausweg 2c.

Sklepy:

piekarnia, sklep ekologiczny w muzeum Erlichthof, masarnia, REWE, placówka poczty Tschernske (dzielnica miejscowości Kreba- Neudorf).

Osobliwości:

Dreiseithöfe (gospodarstwo z zabudową z trzech stron), typowy mur z surowej cegły.

Sklepy: sklep z napojami Preuß.

Dalsze trasy: przez Rietschen w kierunku Boxberg, oznakowane szlaki turystyczne „zielony” do wieży ciśnień w Kreba, bez wzniesień, w dużej mierze przejezdne drogi, zła droga w lesie Niederprauske- Tschernske.

Punkt docelowy: „Szlak Bielika Białego” w Kreba przy wieży ciśnień.

Inne atrakcje gminy:

* Szlak wilka

<http://www.wolfswandern.de/index.htm>

* Fischerfest w Kreba-Neudorf

<http://www.kreba-fisch.de/>

Evangelische Kirchengemeinschaft Kreba-Neudorf.

Unser Partner



DE

Gemeinde Kreba-Neudorf
Am Sportplatz 8
02906 Kreba - Neudorf

Eingebettet im Biosphärenreservat der Oberlausitzer Heide- und teichlandschaft liegt auf einer Höhe von 140 m ü. NN Kreba- Neudorf. Der Ort zählt 1160 Einwohner. Das Gesamtbild des Ortes wird durch einen ländlichen Charakter mit überwiegend Eigenheimen geprägt. Am Anfang des 16. Jh. kam durch die Gewinnung und Verarbeitung von Raseneisenerz, welches an der Spree und deren Nebenflüssen unter sumpfigen Wiesendecken auftrat, ein wirtschaftlicher Aufschwung.

Die Blütezeit der Erzgewinnung war um 1840. Der Hammerteich, der Gasthof zum Eisenhammer und nicht zuletzt die aus dem blauen Schlackestein errichteten alten Häusern im Ort sind Erinnerung an Kreba's einst blühende Eisenindustrie. Der Zusammenschluss der Gemeinden Kreba und Neudorf erfolgte am 1.1.1973.

Anfang der 90er Jahre entstand am Ausgang des Ortes ein Gewerbegebiet, wo auch der größte Arbeitgeber des Ortes zu finden ist. Ein Großteil der Bürger arbeitet im Mittelstand und im Handwerk.

Kreba- Neudorf liegt in einem Gebiet von besonderer Schönheit und reicher Naturlandschaft, vielleicht gerade deshalb, weil es nicht durch Scharen von Touristen überlaufen ist. Markierte Wanderwege und ein Naturlehrpfad von Mücka über Neudorf nach Kreba laden den Naturfreund in die noch zum Teil unberührte Landschaft ein. Die Sehenswürdigkeiten des Ortes sind das Schloss mit Parkanlage, die Kirche mit der Gedenktafel und Grabstätte des berühmten Landschaftsmalers Heinrich- Theodor Wehle.

Seit 1945 ist im Schloss die Grundschule untergebracht.

Durch die Initiative der neugebildeten Sportgemeinschaften nach Kriegsende erfolgte der Bau eines modernen Sportplatzes, und nach dem Brand des alten Kutschstalles 1951 entstand auch eine Sporthalle im Parkgelände. Das sportliche Betätigungsfeld hat bis heute seine Spuren hinterlassen. Seit dieser Zeit begeistert immer wieder die echte Sportfestatmosphäre zum Sommer-, Sport- und Parkfest mit Festzug der Sportler und der großen Festgymnastik die Besucher von Nah und Fern am letzten Juliwochenende. Dieses traditionelle Fest der Spitzenklasse wurde für Tausende ein Besuchermagnet.

Die Kirche in ihrer jetzigen Gestalt wurde 1685 erbaut, schon aus der Ferne ragt der Kirchturm zwischen dem Grün der Bäume etwa 30 m emporg und ist mit seinen vergoldeten Kugeln und Wetterfahnen besonders im Sonnenlicht ein Blickfang für den Besucher.

Weit über die Grenzen des Niederschlesischen Oberlausitzkreises bekannt ist auch die Fischereiwirtschaft. Die

hier in der Vergangenheit sehr erfolgreich betriebene Karpfenzucht hat eine lange Tradition. Ein besonderer Höhepunkt ist das Schafischen an der Schwarzen Lache im Oktober jeden Jahres. Dem Urlauber und Naturfreund bieten sich in Kreba- Neudorf viele Möglichkeiten der aktiven Erholung und naturreines Vergnügen. Stellvertretend seien hier das Angeln, z.B. am Hammerteich, Wandern, Radeln oder Jagen genannt, aber auch Ausflüge in die nähere und weitere Umgebung dieses schönen Landstrichs.

Kreba-Neudorf, ist eine sächsische Gemeinde im Landkreis Görlitz. Sie liegt im nördlichen Teil des ehemaligen Landkreises Niesky. Der Ort und sein Name sind sorbisch- Lausitzer Herkunft.

Kreba wurde 1409 und Neudorf 1519 erstmals urkundlich erwähnt. Schon früh sind im Kirchspiel von Kreba alle vier Ortsteile der heutigen Gemeinde: Lache, Neudorf, Tschernske sowie zum Teil der südlich gelegene Nachbarort Mücka verbunden.

Die Gemeinde entstand im Januar 1973, als sich die beiden Gemeinden Kreba (mit Tschernske und Lache) und Neudorf zusammenschlossen. Kreba- Neudorf schlossen sich mit Rietschen einer Verwaltungsgemeinschaft an.

Rad und Wanderwege:

Radtour von Rietschen nach Kreba „Seeadlerweg“

Rietschen: Ausgangspunkt: Bahnhof Rietschen.

Ankunft mit dem Bus: 245, 262 zum Bahnhof Rietschen.

Zug: KBS 220, Bahnhof Rietschen.

Parkplatz: am Bahnhof.

Sehenswürdigkeiten der Stadt:

- Museum Erlichthofsiedlung, Turnerweg 6,
- Kirche (1916, Jugendstil),
- Kino, Rothenburger Str. 2.

Gastronomie:

- Forsthaus und Cafe „Scheunecafe“, Am Erlichthof 1,
- Bergklaus, Görlitzer Str. 34,
- Zu den Birken, Görlitzer Str. 36a,
- Zum Arschleder, Forsthausweg 2.

Geschäfte:

Bäckerei, Ökoladen im Erlichthofmuseum, Metzgerei, REWE, Poststelle Tschernske (Ortsteil von Kreba- Neudorf).

Sehenswürdigkeiten:

Dreiseithöfe, typische Mauer aus Rohziegel.

Geschäfte:

Getränkemarkt Preuß.

Weitere Routen: über Rietschen in Richtung Boxberg, markierte Touristenwege „grün“ bis zum Wasserturm in Kreba, ohne Erhebungen, im größten Teil befahrbare Wege, schlechter Weg im Wald Niederprauske-Tschernske.

Zielpunkt: „Seeadlerweg“ in Kreba am Wasserturm.

Andere Sehenswürdigkeiten:

* **Wolfsweg**

www.wolfswandern.de

* **Fischerfest in Kreba/Neudorf**

www.kreba-fisch.de

Evangelische Kirchengemeinschaft Kreba- Neudorf.



Kościoł Ewangelicki/Ewangelische Kirche